

ŽATEVNÝ CHÝRNIK

ČÍTANIE PRE DIVADELNÉ MEDZIAKTIE / utorok 29. august 2017

SCÉNICKÁ ŽATVA
21.6.-29.8.

VÝROK DŇA

Ja mám radšej prírodu ako betón.

Ján Rampák

Naj-

Vybrať jeden „naj“ zážitok či skúsenosť spojenú so Žatvou sa nedá. Dovoľte preto krátke, niekoľkokrát zoškrtaný, štruktúrovaný výber. **Naj-**

-typickejší a organizátoriský: Hoci som bol vtedy na Žatve asi už štvrtýkrát, osobne som sa nepoznal prakticky s nikým. V nadviazaní vzťahov mi však pomohlo niečo typické zwiefelhoferovské. Áno, opäť som zas niekde nechal telefón. Môj kamarát Juraj K. mi poradil, nech sa spýtam Joža Krasulu. Ten mi označil, že niečo o telefóne počul vo vysielačke od Miša Ditteho. Ten mi zas povedal, že ho má Iva, ktorá mi oznámila, že je odložený v šatni SKD. Do pol hodiny som tak spoznal celý štáb.

-zmysluplnnejší, a prítom nežatevny: Vždy, keď stretnem niekoho z účastníkov festivalu v divadle aj mimo Žatvy, nemusí to byť primárne o tom, že z „detí“, ktoré sme kedysi hodnotili či spovedali do festníkov, sú dnes profesionáli. Možno ešte dôležitejšie je, ak si v sebe ľudia zachovajú vzťah k umeniu, ktorý má navyše aj isté vedomostné podkutie. Vychované publikum je totiž pre spoločnosť rovnako dôležité ako vyštudovaný umelec.

-zvláštiejší a neopakovateľný moment: Keď som videl hrať svoju sestru. Bolo zaujímavé pozerať sa na javisko a uvedomovať si pritom, že racionálny odstup narúša akési genetické prepojenie. Po tých stovkách profesionálnych aj neprofesionálnych nahých tiel, vulgarizmov a neviem čoho všetkého vás zrazu na javisko rozhádže rodina. To je asi to slovenské rodinkárstvo. Ešteže sestrina herecká kariéra nemala ďalšie pokračovanie.

Miro Zwiefelhofer

MZ prvý sprava.

Ako si predstavujete oslavy storočnice Scénickej žatvy?

Marica Harčáriková

Ministerstvo školstva uvoľní všetkých učiteľov aj všetky učiteľky. Ministerstvo práce a sociálnych vecí zas všetkých účinkujúcich a navýše preplati všetko, čo je s festivalom spojené. Všetci budú mať trinásťty plat. Bude to výnimočný štátny sviatok.

Martin Timko

Ja by som si prial, aby to bolo, čo sa týka súborov, vyváženejšie... Aby sme tu aj nejakých starých videli.

Nataša Findrová

Môj nápad je prezentovať inscenácie, ktoré boli v minulosti významné a nejakým spôsobom rezonovali a ukázali ich ostatným. Napríklad spojiť ich do videa.

Spomenúť si tak na ľudi, ktorí tu nie sú, ale ktorí Žatvu tvorili a organizovali ju.

Alena Váradiová

Myslím si, že to bude tak, že celé Slovensko bude už od apríla rozprávať o tom, že na konci augusta bude Scénická žatva. Všetci vodiči autobusov, pekári, no skrátka každý bude vedieť, čo je amatérské divadlo. Všetci budú držať palce svojmu regiónu, všetci budú fanúšikovia. Do Martina budú zvázať fanúšikov z rôznych regiónov. Na námestí bude dav. Všetci budú predstavovať svoje lokálne špeciality. Bude to veľký happening.

Blaňo Uhlár

To by mala byť najväčšia oslava toho

roku na Slovensku! Väčšia ako oslava samostatnosti, Dňa ústavy, Dňa víťazstva nad fašizmom, to by mala byť najväčšia oslava na Slovensku za celý rok.

Elena Knopová

Asi lepšie, ako keď sme pri deväťdesiatke stáli na námestí a museli Žatve vyjadrovať podporu. Aby sme nemuseli bojovať za niečo, čo strašne dlho a slobodne žilo a niekto zhora sa v novom tisícročí rozhadol, že to zo svojho postu zruší. Želala by som si aby sa storočnica zaobišla bez toho.

Patrik Lančarič

Tendencia osláv jubilej je zhodit ich ako strandu. Mne by sa ale naozaj páčilo, keby to pri tej storočnici malo viac strosvetskú a aj trochu úctivú úroveň.

Len tak... pre radost'...

DDS Bebčina, Nová Dubnica, rézia: Miriam Martináková

Z KRITICKÝCH PIER

Zohraná kapela ide na maximum

Je zvlášne ako sa niekedy veci dramaturgicky vyvŕbia. Druhá polovica pondelka sa zaoberala umeleckou sebareflexiou – kto je umelec, prečo ním je a čo mu to môže prinesť. V Bebčine naznačili, že sa momentálne najviac oplatí robiť hudbu. Neviem si predstaviť, že by svoje zamyslenie o (ne)možnostiach uplatnenia na Slovensku rámcovali divadlom. To by im do klobúka naložil niktom mincu nehodil. Možno dal po oku alebo (a pravdepodobne) túto činnosť zakázal.

V každom prípade, je dôležité, že v ochotníckej mozaike reflexie sveta sa našiel súbor, ktorý sa kriticky zamýšľa nad tým najzákladnejším, bez čoho sa v podstate nedá nič iné. Čo budem robiť, keď už budem robiť, a ako si k tomu mám nájsť cestu. Nasakujú do vlaku, v ktorom sa momentálne vežú aj niektorí mladí profesionálni divadelníci. Reflektovať (ne)možnosti vlastnej generácie a poukázať na absurdnosť nášho systému, ktorý tieto (ne)možnosti nerieši, obchádzá a tvári sa, že neexistujú.

Poukazovať na to, že mladí absolventi vysokých škôl u nás nemajú prácu, to je už stará pesnička. Ale znie neprestajne. V Bebčine to vyhrocujú ad absurdum. Absolventi vysokých škôl majú prácu. Presne takú, akú mali predtým, než sa absolventmi stali. Fritovať hranolčeky v McDonalds alebo

naháňať drobízg v detských táboroch má u nich, naďalej, podobu veselej skepsy. Ako má zmysel nasledovať to, čo diktuje spoločenský ideál, keď to vlastne neprináša žiadnu výhodu? Keep it as you feel it. Kapela, ulica, čapica... Na chvíľu to môže byť fajn.

Je to už trochu klisné, ale opriem sa o známy výrok Lopeho de Vegu - divadlo sú tri dosky, dvaja herci a jedna väšeň. V prípade Bebčiny to platí, akurát sa pridáva pár stoličiek a hudobných nástrojov. Rýchlo sa z nich stanú univerzálné rekvizity. Čo súbor naoko ochudobňuje, to ho vo výsledku obohatí. Partia musí zo svojho herectva vydolovať maximum. A oni to robia.

Z spomienok na pracovné patálie poskladali humorom partitúru s množstvom príležitostí, kde to ukázať. Vtipne a s citom pre správny akord zveličujú v texte (práca v detskom tábore za dve eurá na hodinu, ako bonus úsmevy maličkých anjelikov) a rovnako na javisku. V jednotlivých obrazoch nechyba nič. Obsahujú všetko, čo má mať dobrý gag – stereotypné situácie, vyhrotenej povahy, pointy. Deti pláču za matkami len čo opustia brány táborov. Frustrovaný muž si vybijá zlosf na celý svet na predavačovi. Predávkovaním bájnym Mc z názvu McDonalds vyvoláva u jedného z partie alergickú reakciu par excellence, kŕčovito pokrivenú supergrimasu. V citlivých karikatúrách ukazujú Bebčania samých seba,

v menej citlivých, ale skvelo vymodelovaných, zas svojich zamestnávateľov.

Ale toto ich výstížné herectvo nevyvierajú len z prírodného talentu. Režisérka Martináková vede súbor v niečom veľmi podobne ako v Saláme. Prenesenie sa do komediálneho tvaru, ale zrazu dáva inú a novú kvalitu. Rovnako, ako v predošom diele, aj tu je zjavne ako Martináková cití a čti čistotu, dynamiku a presný „tajming“.

Práve cit viesť hercov, aby nehrali nič menej ani navyše, nevmiešávali do postáv žiadne zbytočné akordy, tóny či šumy a rovnako práca s časom v situácii zabezpečujú, že inscenácia fičí ako bicie metalisť. Aby sme súbor neušetrili kritiky, kto sa chce hrať na kapelu, mal by mať preto stopercentné predpoklady. V krátkom Gaudemus igitur sa ukázalo, že rezervy ešte majú. Naďalej, postavili inscenáciu (aj keď o kapele) na herectve a nie na spev.

Len tak... pre radosť... je spôsob akým mladí kritizujú starých. V podstate je to tak trochu úsmevná depresia z budúcnosti. Je fajn, že nemá podobu jatrenia vlastných rán, ale skôr spoločenskej anekdoty zahranej zohranou bandou. Aj keď sa priznám, že z hľadiska kostýmového výberu a typového zloženia účinkujúcich by som si žáner kapely netrúfol tipovať.

Milo Juráni

Bebčina podruhé, jinak a radostně a vlastně i závažně

DDS Bebčina z Novéj Dubnice se představil na letošní Žatvě podruhé. Po soustředěné výpovědi v inscenaci Saláma uvedl svou vlastní autorskou hříčku Len tak... pre roadosf. Člověk by ani nevěřil, že se jedná o stejný soubor, stejnou režiséru. Téma zodpovědnosti, strachu a konce dětských her zprostředkováno dětskýma očima, jímž rezonovala Saláma tu vystřídalo téma jiné osobně vlastní. Tematizovali své zážitky, své zkušenosti se světem dospělých, první skutečné osahávání dospělé reality, života, do něhož co nevidět vstoupí.

Zatímco v první případě umně a cílevědomě sloužili řečenému tématu, v Len tak... pre roadosf doslova naplnili titul. Parta teenagerů se schází, aby si společně nezávažně muzicovala, aby byla pospolu. Prasklá struna se stává znakem potřeby vystoupit z chráněné ulity dozívajícího dětí a vstoupit

na pole dosud jen s odstupem vnímaného života dospěláků. Své brigády předvádějí s humorem, kterému nechybí kritický pohled na nás dospělé, ale i s humorem, kterým se dovedou smát sami sobě. O to jde, jsou na jevišti sami sebou. Vstupují-li do jednoduše naznačených rolí, pak zvárníują zaměstnavače v McDonaldu, na stavbě, v supermarketu... jednoduchými charakteristikami, jež mají blízko karikaturu.

Ale pozor!

Pokud přijímají „role“ sebe samých, rovněž se nežertí. Pro mě největší kvalitou této hříčky je otevírání svých vlastních individuálních hereckých schopností a dovednosti. A že jde o šikálu opravdu různorodou, dosvědčí na jedné straně teměř „drasticky“ humor, na straně druhé pak nežádoucí naivita (upřímná i hraná), mezi nímž nás baví chlapácká gesta nebo dívčí bezradnost (na dětském tábore). Spojovacím jednotitelem je tu humor a zátečná, skoro hmatatelná potřeba

ba být spolu. Nejde však jen o to.

Inszenace má svou pointu, pravdivou, až téměř bolestnou. Vystudovali, aby se na hony vzdálili nedůstojnému životu brigádníků, takže, jsouc bez praxe, jsou jim nabízeny tytéž pozice. Hudební produkce na ulici s žebrovou čepicí před sebou sice také vzbudí úsměv, ale už je v něm obsaženo i skřípání zubů.

Bebčina přesvědčila, že jde o živý, kreativní kolektiv, pro nějž je divadlo jednak možností být spolu, jednak žánci vyjádřit se k realitě, která se jich dotýká vždy bezprostředně. Ať jde o vzdálený Izrael či jejich život osobní. Režiséra Miriam Martináková vnímá tyto potřeby citlivě a zdá se, že je těm o něco mladším pozorným a tvořivým parfámem.

František Zborník

DOTYKY S THÁLIOU

Divadlo je v našom priateľstve iba bonus

Expozícia vo festivalom stane: jeden z mladých hercov z Bebčiny sa zahľadil do veselého dievča a celý večer sa už od seba nepohlí. V tanecnom ošíali sa medzi nich pokúsil dostat rival, chytíl dievča za ruku, volal ju k sebe. Kolizia, ktorá mala vyústie do katastrofy. V správnom momente sa objavil druhý člen súboru, chlap ako hora, ktorý dal sokovi dostatočne a zároveň s mierou najavo, že dnešný večer je to iba medzi ňou a jeho hereckým kolegom. Potvrdilo sa mi, že chémia medzi hercami a herečkami z Divadelného súboru Bebčina, ktorú som pocítil na javisku funguje aj v bežnom živote.

Po vážnej téme vojny prišli dubnickí divadelníci so sviežim a autorským kúskom,

v ktorom s humorom inscenovali hľadanie odpovede na tristnú otázku, ktorým smerom sa vydala po strednej škole.

„Brigády, ktoré sme v predstavení Len tak... pre roadosf... inscenovali a robili sme si z nich zábavu sme aj skutočne zažili. Keď si chcete zarobiť, niekedy musíte prejsť nozajaz bizarnými situáciami,“ hovorí Emma. „V skutočnosti sú to naše aktuálne problémy a bojujeme s nimi sa dá aj skrz divadlo. Bojuje sa nám však ľahko, pretože sme kamaráti, sme dobrá partia. Divadlo nás baví a je to naša väšeň,“ dopĺňa Pafó.

Jakub, Emma a Pafó to v divadle fahajú od útleho detstva. „Nie je podstatné, či pracujeme na autorskej inscenácii, alebo inscenujeme podľa predloh. Dôležité sú pre nás témy,

o ktorých sa bavíme, či je to aktuálna politická situácia na Blízkom východe, alebo kom sa uberieme po strednej škole. Dôležitým človekom medzi nami je Mirka Martináková, ktorá nie je pre nás iba učiteľkou, ale aj priateľkou, rádkyniou a bútľavou vŕbou. Máme k nej rešpekt, ale sme na rovnakej úrovni. Stará sa o nás ako vlastná mama,“ tvrdia svorne divadelníci.

„Som si istý, že aj o pár rokov, na stej Scénickej žatve, budeme tak isto prepojení divadelnej aj ľudskej. Divadlo je v našom spoločnom vzťahu to najmenej. Sme priatelia, a to, že spolu vystupujeme na javisku je len krásny bonus v našom priateľstve.“

začnamenal Mir

Recitátori

Nina Pompošová, Iveta Kloptová, Peter Podolský, Michal Kvaššay, Radoslava Lekýrová, Veronika Mészárosová

CHVÁLY A KÁRANIA

Umelecký prednes je stále in

Tohto roku sme mohli v programe Scénickej žáty vidieť viac vystúpení recitátorov a predstavení divadlo poézia než po iné roky. Zaujímavé je, že aj v tomto segmente sa stretávame s výrazným omladením. Interpretmi poézie a prózy sú skôr mladšie ročníky, kym starší sa nám z javisk postupne vydávajú. Vypovedá to o dvoch nie nedôležitých faktoch. Poézia i próza majú stále čo povedať, oslovujú nás, sú súčasťou našich záujmov či koničkov. Zároveň tento jav vyvracia čiernu vŕtu sveta, ktorá tvrdí, že na Slovensku mladí nečítajú, ba nevedia porozumieť textu. Mladí recitátori totiž na festival priniesli veľmi zaujímavé texty, aj autorov, ktorí nie sú stálicami na javiskách umetníckeho prednesu. Tematicky sa dá uvažovať o jednotlivej linii, ktorá divákom sprostredkovala reakcie a postoje mladých na narastajúce prejavy násilia v Európe a tiež pocity akejsi úzkosti zo sveta plného paradoxov. Dramaturgia Scénickej žáty rozdelila jednotlivé vystúpenia recitátorov do troch základných a tematicky korešpondujúcich celkov, čím sa zároveň vytvoril rámec pre uvažovanie nad istou tému z viacerých ponúknutých perspektív.

Nina Pompošová odštartovala Scénickú žáty prednesom básne Miroslava Válka Sklúčenosf. Táto báseň je zachytením životného pocitu neviery v dosiahnutie harmonie v priestore medzi životom a smrťou, krásou a škaredosfou, dobrom a zlom, v priestore pravdy času a pominutelnosti. Válek nevidel svet ružovými okuliarmi. Naopak, prevážila

u neho viac existentialistická optika: skeptický pocit nemožnosti zmeny, skľúčujúca bezvýchodiskovosť ako daný výsledok životných úsilí. Pompošová, podobne ako Válek podala vo svojom vystúpení takýto výklad človeka vo svete – teda sklúčenosť ako jediné možné „východisko“, ako na nemenný fakt. Je zvláštne s akým nadhľadom a racionalitou sa dokázala zmocniť niektorých časťí básne a pritom im dodat ženskú ladenie. Na druhej strane, však vystala otázka životej skúsenosti recitátorky v porovnaní s tou Válkovou. Ak už sa rozchoda ifš v intencích autorovej interpretácie, ktorú postavila nad svoju vlastnú, dalo sa očakávať, že v istých momentoch bude jej prejav menej uveriteľný. Nie z dôvodu nejakej chyby či zlyhania, ale jednoducho z dôvodu skúsenostného rámcu, ktorý je pri prednese poézie nevyhnutný. Poézia vychádza zvnútra, je výsostne ľudomu záležitosfou, a tak sa pri jej prednese možno oprieť nozaj len o súkromny zážitok. Keďže je Pompošová príslušnicou inej generácie než Válek a môžeme povedať, že aj doby, bolo by zaujímavé, ak by nám sprístupnila viacero z vlastného postoja k životu, z jej pocitu z čias, ktoré žijeme.

Iveta Kloptová sa predstavila s prednesom prózy Sone Uhríkovej Š prvou hviezdom. Prolstredníctvom pribehu mladej ženy chystajúcej prvú spoločnú vianočnú večeru s priateľom, otvorila témy partnerskej tyranie a v skrytosti páchaného násilia na ženach. Zabijanie kapra bolo len podobenstvom toho, čo mladá žena vo vzťahu prežívala. Detailný opis prípravy vianočnej večere navodzoval atmosféru akejsi

zvláštnej krutosti, ktorá za realisticky a jednoducho usporiadanými slovami čihala. Máso, krv, sfahovanie z kože... to všetko Kloptová vo svojom prednese sprostredkovala ako veľmi precízne a rutinne vykonanú činnosť, aby postupne odhalila vnútorné tajomstvo bolesti, ukrytej v duši hlavnej postavy vianočného pribehu. Celkom symptomaticky tu Vianoce fungovali ako prvak črešnia vzťahov, keď sa do popredia dostávajú negatívne stránky v komunikácii i správani sa nadradeneho mužského partnera, čo viedie v konečnom dôsledku k obrannému gestu ženy a nechcenej tragédii. Veľmi silná téma bolo podaná nenásilnym a v podstate pokojným spôsobom, ozda by sa miestami nákalco a čosi viaz irónie. Kloptová má príjemnú farbu hlasu a precízne artikuluje. Avšak, akoby tento silný pribeh v jej interpretácii nadobúdal miestami monotónne vyznenie. Próza pritom ponúkala viacero možností pohrávania sa s tónom hlasu, vlastným komentovaním, zmenou nálad. Postava, ktorá pribeh rozpráva ho už prežila. Je teda otázkou, či postačuje len jeho kultivované prerozprávanie deja, alebo nám chce povedať aj čosi viac. Čosi, čo je sprostredkovanie jej životnej skúsenosti, etapy, na ktorých postava pribehu zaiste už svoj názor.

Peter Podolský sa predstavil s prednesom Ressistickej poézie – montážie básni Jana Těsnohlídka. Silná téma a jej apelatívnosť však samé o sebe nestačia. Zaisté majú potenciál zasiahnúť diváka a je celkom regulárne vybrať si poéziu doslovnosti. Už

začiatok Podolského vystúpenia jasne určil, kam interpret mieri. Recitovanie textu „Zo Žiliny ide vlak a v ňom sedí Šaňo Mach...“ nikoho nenechá na pochybách, že mladý divadelník reaguje na xenofobné, nacionálisticke, antiimigrantské prejavky, ktoré sa na Slovensku opäť stali doslova módou, šírenou a podporovanou ziskavajúcimi stále nových a nových prívržencov. Poézia však nie je filozofický traktát, ktorý montáž napokon vytvorila. Všetko bolo explicitne a doslovne vypovedané, ale čo viac sa skrýva za slovom? Je podobenstvom reality, nie jej opisom. Zrejme k takému vyzneniu prispela aj monotónnejšia melodiaka prednesu a klesavé koncovky, ktoré sú problémom interpreta. Kladiem si otázku, či odraží prednes bol zámerom, a teda Rastická poézia bola v Podolského podaní približne k rapovej či slumlovej poézii. V každom prípade aj takto estetika prednesu má svoje zákonitosť. Napriek odstupu, s ktorým sa zvykne prednášať sa pracuje práve s intenzitou a vnútorným budovaním napäťa, pretože je to poézia vzduchu, odmiestania a výkruku. Nemožno si však nevšimnúť účinne občianske gesto,

ktoré Podolský výberom konkrétnych básni verejne urobil.

Michal Kvaššay si zvolil vtipný, miestami detektívku pripomínajúci príbeh – prózu Jamesa Thurbera Debna, aby som sa mohol do nej schovať. S ľahkosťou, hraťosfou a žarmom prednesený príbeh čudného chlapíka, ktorý zháňa zeleninovú debnu, aby sa do nej mohol ukryť pred svetom, vyznieval miestami ako veselý a zo vlas vpríliatnú. Dramaticky budované situácie gradoval Kvaššay postupne, nachádzal presné miesto pre vtipom obdaréné pointy, ale i zapojenie mimiky, gesta a pod. Takýmto spôsobom sa mu darilo viesť divakovu pozornosť, nasmerovať ho do vonkajšieho deja, k tomu, čo sa odohráva v hlave postavy. Teda viedol presnú liniu medzi tým, čo ostalo v rovine myšlienok postavy a čo sa udalo a vypovedalo nahlas. Za s ľahkosťou a žarmom predneseným príbehom bola ukrytá túžba človeka ujsť, stratíť sa tomuto svetu. Túžba až patologická, pretože násť siet je chorý. Kvaššay je mimoriadne dobre disponovaný a rečovo pripravený recitátor. Po technickej stránke niet jeho výkonu čo vytknúť. Navýše, má to, čo má dobrý interpret príbytu: dokáže maximálne

vŕňať diváka do deja, pútat jeho pozornosť, spolupracovať s ním a prezvedčiť o spontánnej autenticite vypovedaného.

Radoslava Lekýrová a Veronika Meszárošová, posledné dve recitátorky, sihli takpovediac po klasike. Lekýrová po Hviezdoslavovej balade Margita a Meszárošová po kultovom filozofovi Friedrichovi Nietzschem a jeho úvahách o umení a pravde v človeku v Ohnivých znameniacach. Obe interpretky boli nesporné zaujímavým prínosom v celkovej skladbe umeleckého prednesu. Čo sa týka herectva, zapojili do hereckého prejavu prácu s rekvizítom, pohybom v priestore, využívali zmeny postojov. Miestami sa odrazila slabá práca s pauzou a artikuláciou myšlienok (teda nemám na myšli rečovú artikuláciu, ktorá tiež pokrívávala). To malo za následok zníženú zrozumiteľnosť textu. V podstate tak obe veľmi rýchlo stratili divakovu pozornosť, pretože on nebol schopný sledovať, čo rozprávajú, niesť ešte ako. Zámyšľať sa nad obsahom textu a nuansami, ktorými ho v rámci prednesu recitátorky obohatili, bolo preto náročnejšie.

Elena Knopová

DIALÓG S THÁLIOU

Impresie z osamelosti recitátorov

To, že niektorí recitátori sú na javisku sólo, môžeme brať ako hendikep. Zo solitérstva sa však kdeľu dá aj mimoriadne využiť. Nik vám neskôr do reči, no na druhej strane nie je žanca využiť sa v zmysle: „To som nepovedal ja.“

Iveta Klopotová sa v žere divadelného sveta stala ústami Soni Urikové. S prívou hviezdom, pomerne pochmúrny a intimný návod pre muža ako sa nesprávaf k žene, ak ju nechce stratíť, vyberala v spolupráci so skvelým recitátorom Petrom Žemaníkom.

„Autorka textu, ktorý som prednášala, Soňa Uriková, môj prednes ešte nepočula. Od Matheja Thomku som sa však dozvedela, že sa často polohybuje súčasťou knihkupectva Literárneho informačného centra.“ Ivete som navrhol prekvapil Sofiu a medzi knihami jej aspoň krátky úryvok predniesť.

„Konkrétny recept na parádny prednes nemám. Pri čítani hľadám a spoznávaním zjavné, aj skryté významy, symboliku, premýšľam, koho má rozprávať textu stváriť, aký má byť. Vysvetľujem sa to fažko, pretože pre mňa je to také prirodzené. Často mám predstavu, ako by to malo byť ideálne, a keď sa niečo nepodarí, viem si predstaviť, ako by som to poviedalo ešte raz,“ dodala Iveta.

Expresná recenzia od užívateľa @pišíscipísci: Kombinácia Iveta a Soňa je recitačne vrážedná.

Michal Kvaššay sa k textu, ktorý sme mohli zažiť dostal ako slepé kura k zrnu. „Jednoducho som prišiel do knižnice, počadal som s paní knihovničkou o svojom pláne zúčastniť sa recitačnej súťaže. Chcel som spracovať niečo vtipné, existentialistické až absurdné.“ Teta zo knižničným pultom sa zamyslela a Michalovi odpovídala knihu poviedok americkejho autora a karikaturistu Jamesa Thurbera.

„Text som si rozdelil na tri časti, ktoré sa postupne učím a reprodukujem. Som zástancom postupného recitovania. Prednes u mňa potom dozrieva ešte pár týždňov. Debna, aby som sa do nej mohol schovať nie je žiadno myšlienka a veľká metafora a preto ma tak vzala za srdce,“ priznal sa Michal.

Expresná recenzia od užívateľa @pišíscipísci: Úsmiev, pre ktorý neexistuje na tomto svete debna, ktorá by ho skryla.

Na recitovanie poézie treba mať guráž a ráťať s pripadnými nepríjemnosťami. Nejde iba o leťiacu zeleninu, ktorá hrozi tým na javisku v prípade, že pobúria obecenstvo. Peter Podolský zariskoval a zo zbierky Rakovina súčasného českého básnika Jana Těšnohlídku ml. vytasil Rastickú poéziu. Ľatevníci ako aj ajúčastníci Hviezdoslavovho Kubína, že Peter ziskal prvé miesto v recitárii poézie majú otvorenú myšel, srdce a dokážu čítať medzi riadkami. Aj keď je pravda, že redakcia Ľatevského číhniku sa s ním od jeho vystúpenia nepodarilo skontaktovať. Svedkovia ho údajne videli recitovať v modrom stane diela slovenských hip hopových umelcov. Prajeme si, aby Peterovi interpretáciu svojich textov vzali s odstupom a nevyhlásili na neho scénickú fatvu. Veru, recitovanie je niekedy nebezpečné hobby.

Expresná recenzia od užívateľa @pišíscipísci: Rastická poézia hodila dlažobnou kockou. Ostala bez viny.

Radoslava Lekýrová z Veľkého Kríša zjavne minulú noc nestrávila tančovačkou v modrom stane. „Recitovalo sa mi veľmi dobre, dobre som sa vyspala a nemala som ani trémú ako obvykle. Pre Hviezdoslavu som sa razhodila sama. Margita mi nepripadala taká komplikovaná, pochopila som ju na prvýkrát, čo sa mi v prípade Hviezdoslava nestávala.“ Radoslavu som chcel podpíchnúť otázkou či by nebolo zaújmavejšie vybrať si text súčasného autora či

autorky. Mladá recitátorka má však slabosť pre slovenských klasíkov. Pozvaním na večeru od Hviezdoslavu by nepohrdala a rada by sa ho opýtalajú aj na pikantné historky o Margite. „Myslim, že Hviezdoslav bol vnimavý, pri večeraní by sme sa rozprávali o politike, o súčasnom dianí, ale aj o láske. Tie boli v poézii zaiste ostatí verny,“ poznamenala na marge nášho rozhovoru.

Expresná recenzia od užívateľa @pišíscipísci: Čerstvá Margitina voda vytieká do Váhu z Hviezdoslavových plecháčikov (ako bola Margita, tak bolo besná).

Veronika Mészárošová potrebovala zmenu v témeach prednesu a východisko nosila v expresionizme. „Bola som zmiernená, že obecenstvo recitovanie Nietzscheho odmetne, ale na moje obrovské prekvapenie to ľudia prijali.“ Chcelo to však čas. Veronika a jej túrkorka Renáta Jurčová štyri mesiace analyzovali, rozoberali a diskutovali o teste, aby mu rozumela, no stále sa necíti na to, publikovať rukoväť pre recitátorov Nietzscheho príory. „Hľadanie samého seba, vnitorného pokaja a hľadanie cesty k Bohu. Pochopil, že aby bol s Bohom v harmónii, nemusí chodiť so cirkevnými svätoštánkami, za to obdivujem,“ priznava Veronika.

Na osobnú otázkou či je Veronika veriacia mi odpovedala kladne. A nemá výčitky svedomia, keď interpretuje aj texty, ktoré sa môžu zdať provokatívne a podkopávajúce vieru. „Tento text mi vlastne pomohol v tom, ako sa pozerať na náboženstvo.“

Expresná recenzia od užívateľa @pišíscipísci: Magia, ktorá oživila Zarathustru a nezabila Nietzscheho.

zaznamenal Mir

Z KRITICKÝCH PIER

Na prednese dobre!

Na tohtoročnej Scénickej žatve sme poéziu nášli roztrúsenú kdeľ v programe a zdô sa, že to fungovalo. Každý prednes vo svojej osihrenosti dovolil plné sústredenie. Nijaké vyrúšenia, nijaké iné vplyvy, žiadne hudebné predely. Jednotliví prednesom to pomohlo, teda skôr, pomohlo to divákom vnímať, iba interpret a jeho text. A ako vždy, aj teraz sa ukazuje aký pestrý je dramaturgický výber a zdô sa, že aj spoločensky aktuálny a buriacu. Nie sú to nijaké krehké ponorenia sa do svojich svetov, ale plynhočutné, občas ironické, niekedy úzkostné a hlboké poznania vzťahov, byťa a spodných prúdov v spoločnosti. Na prednese dobre!

Nina Pompošová

Miroslav Válek: Sklúčenosť

Nina Pompošová sa rozohrála pre jediného z kľúčových slovenských autorov a pre báseň z jeho zbierky Nepokoj. Sklúčenosť je stav, dlhodobý, prameniaci z nepoznania, konečnosť i smrť. Nina Pompošová sa v prvej fáze poddala tejto sklúčenosťi, akémusi generálnemu pocitu, ktorý ju premiesol cez prvú časť básne. Nepodliehala však nijakému páatosu, ale veľmi sústredene, kládci si otázky, kráčala k finálnym temám. Jej jemné gestá rúk dotvárali obraz akejsi krajuncnosti i odovzdanosti. Pracovala s tempom a dynamikou. Jej otázky o tom, čo je iba jedna smrť boli zároveň aj jasnom odpovedeň, že existuje mnoho iných malých smrťí. Prvotné naloženie na vlnu sklúčenosťi, postupne opúšťala. Bolo jasné, že rozumie každej jednotlivej vete a vie k čomu smeruje.

Iveta Kloptová

Soná Uriková: S prvou hviezdou

Text Soni Urikovej je esenciou jedného vyprádzaného vzťahu. Iveta Kloptová ho interpretovala so sústredeným pokojom a vecnosťou. Veľmi pokojne popisovala všetky strasti čerstvo vydajej ženy a prvých desivých

spoločných Vianoc. Práve pokoj a sústredenie, istý odstup od samotnej popisovanej situácie pôsobil a prinášal paradoxe aj humor. Chladný až odudznený. V deškripcii prípravy vianočného kopra interpretka pomenovala samotný vzťah a jeho nefunkčnosť. Práve v obyčajnosti sa objavuje istý chlad a kontrast k expresívnejmu obsahu. Všetko to vrie pod pokrievkou. Iveta Kloptová hovorí v pozícii trápenej ženy, akoby sa s ňou doslova stotožňovala a nepotrebuje k tomu žiadne prežívanie.

Peter Podolský

Jan Těsnohlídek ml.: Rasištícká poézia

Poézia môže mať aj spoločenský dosah. Niežebý to nebolo známe už desaťročia, ale v tomto je určite poézia Jana Těsnohlídka špecifická a dotyká sa sociálnych problémov veľmi intenzívne. O to viac, v akej situácii sa nachádzame, zarezonuje text ako je Rasištícká poézia v podani Petra Podolského. Jasný, presný, drží, ale v istých momentoch veľmi vecny a strohý prejav. Nepríťačka, nesiaha po emocionálnom flaku na poslucháča. Recituje tak, ako je, ako sa zdá, že je treba. Už začiatok básne je jasné gesto – padnútý kamien. Nasledne prichádzajú s textom piesne zo Slovenského štátu: „Od Žiliny ide vlak, a v ňom sedí Šaňo Mach...“ Peter Podolský jasne určuje o čom a o akom probléme chce recitať a na čo chce reagovať. Recituje s kamienom v ruke, pripravený vždy hodit, zautiačiť. V istom momente kamien padá. Poézia sa v tomto prípade stáva politicko-spoločenským gestom. S jasným postojom a názorom, lenže bez spoločenského flaku. Bol to zážitok.

Michal Kvaššay

James Thurber: Debra, aby som sa do nej mohol schovať

Michal Kvaššay si vybral text, ktorý hovorí o úniku. Veľmi decentne a zláhka interpreтуje príbeh muža, ktorý hľadá debru veľkú ako on sám. Nikto nerozumie naoči by mu takáto debra mohla byť. Ale zrazu sa objavuje pred poslu-

chácom človek na úniku. Nie je to však úzkostlivý stav ako napríklad v Sklúčenosťi, ale je to vedomé rozhodnutie, ktoré je vyvrcholením jeho snahu rozumne sa vysporiať s týmto svetom. Predstavuje si, aké by bolo de facto nebyť. V prejave Michala Kvaššaya je istá obyčajnosť, nadhľad a vecnosť. To generuje humor rovnako ako jeho práca s pointovaním textu. Hoci by mohol, nepríťačka na komiku a dirži sa istého strphého popisu udalosti. Jeho prednes neskôr do živočinného prejavu. Je jasný, je ľahký aj keď je jeho obsah vlastne celkom vážny.

Radoslava Lekýrová

Pavol Országh Hviezdoslav: Margita

Radoslava Lekýrová začala svoj prednes sugestívne, zvalila si aj rekvizity, ktoré by mali korespondovať s tému textu – voda, skala, pôd. Stali sa jej akýmsi zástupcami partnermi, prvkami, ale aj zvukomalebnou kulisou. Akoby však napriek tomu nedokázala naplniť a obsiahnuť veľký a rozfály priestor. Studio a jej slová Hviezdoslava ostali uväznené v krátkom a malom kruhu jej osobnej samoty.

Veronika Meszárosová

Friedrich Nietzsche: Ohnivé znamenia

Je to oslava umenia, alebo skôr panychída za básnikom. Tým bláznom sveta, ktorý hľadá pravdu, hovori o pravde. Aspoň tak na mňa pôsobil prednes Veroniky Meszárosovej. Stála na javisku ako starovká bohyňa, ktorá rovnako hľadá pravdu. Ukázala niekoľko očtehov prednesu, odtieňe emócií a práce s hlasom, s tempom, ktoré si mohol divák vychutnať. Nútilo sústrediť sa na formu, počúvať ju, triefiť s ňou. Hľadaf a vidieť toho básnika, čo prehovára k Zarathustrovi. Jej práca s intonáciami bola prekvapivá, snažila sa všetkým dať obsah i váhu, ale aj osobný postoj. Bola pravdivá a hlboko sústredená.

Miriam Kiňánová

Mám rád, ked' si divadlo viem postaviť sám

Rozhovor začal v príjemnej družnej atmosfére, keď ešte mnohí diváci skúmali zázručný stolík Bažantovej loutkárskej družiny z Poniklé. A bolo na ňom čo pozorovať a skúmať. Ochotný Tomáš Hájek na všetko odpovedal, ukazoval, odhaloval svoju divadelnú kuchynu a zákulisie svojho bábkového divadla jedného herca. Náhle padla otázka, či nepozná toho a toho z Poniklé, a prišiel aj odpoveď, že by mohol určite poznáť všetkých, alebo minimálne väčšinu, lebo je tam starostom. Chvalabohu. Vysvetlil však, že meno Holubcovci, po ktorom sa pátralo, je v Poniklé najbežnejšie meno.

Šte starostom a zároveň hercom, režisérom aj interpretom. Má to nejaký vplyv na kultúru vás? Mysím si, že nemá. V Poniklé sa hrá divadlo 150 rokov a o „bábky“ sme sa začali pokúšať ešte pred tým, kým som sa stal starostom. Prestal som hrať „veľké divadlo“ a zostali mi bábky. A práve preto, že teraz nemám toľko času, tak bábky hrajú v podstate samé. Pracujem s nimi, lebo mi umožňujú skúšať menej, respektive si predstavenie viem ľahšie vymyslieť a premyslieť doma pred spaním. Dá sa povedať, že toto divadlo ani tak nesluží dedine ako skôr mne. Ako relax a možnosť utiecť do inej sveta, ako je ten skutočný. A okrem toho, divadlo je aj na to, aby sme sa pozreli za hranicu všednosti.

Ako sa rodila idea podoby tejto inscenácie? Predstava s meotarom sa tiež zrodila pred

spaním? Je to s Julesom Vernom vhodná kombináda? Toto nie je moja prvá vec s meotaram. Meotar je pre mňa taká z nádze cenosť, lebo rád hrá divadlo, ktoré si dokážem vytvoriť. A vzhľadom na to, že sú moje možnosti limitované, ostávajú mi papieriky, fólia a tieniohra. Keďže som na to sám, meotar mi dáva možnosť všetko ultraf - pri jeho použití všetko leží na doske, nemusím to držať v desiatich rukách a s pomocou piatich kolegov.

Fasinovalo ma, že do inscenácie sa dostal silný rozmer ľudskej chamevnosti. Vyzievalo to ako postoj, ktorý si ako tvora volite vo vzťahu k neduhom súčasnej spoločnosti. Som z generácie, v ktorej chalani vo veľkom čítali verneovky a táto sa im vymyká. Je to tak, ako to hrámu tu. Vo všetkých verneovkách sa hrá o pokrok a inžinieroch, ako všetko ide dopredu, ale tu sám Verne ukázal, že by sa to mohlo prehnati.

Je to také zvláštne zjavenie medzi Verneho románmi. Keď som ho čítal, na autora som sa aj trochu hneval, najprv som pánovi inžinieriovi držal palce a náhle takáto hanba. Mal som túžbu na to nejakou poukázať.

Hráte inscenádu aj v školách? Má pomerne silný edukačný a etický rozmer. Hral som to iba raz. Mám blok hrať pre školy, pretože si hovorím, že divadlo je lepšie hrať vo chvíli, keď diváci prídu, pretože chcú, a nie pretože je to lepšie ako matematika alebo fyzika. Nie, nie, pre školy nehrám.

Na žalte ste prvýkrát? Áno. Ja som vlastne prvýkrát v zahraničí. Toto je môj úplne prvý výjazd. Všade inde by bola fažká jazyková bariera, ale tu je to dobré. Ste moju jedinou zahraničnou šancou, kde sa uplatní.

Miriam Kičiňová

Chceme nechať prehovorit živú tému

Po predstavení sme oslovili sympatickú trojicu tvorcov, Adama Pospišila a Šimona Stibureku, dvoch režisérov inscenácie F.Racek (Život a dielo) a herca Vojta Vávru. Prezradili, ako vznikala inscenácia, aj ako autokratickí sú režiséri, ale najmä, čo ich vedie k tvorbe takejto podoby divadla. Aké je vlastne divadlo, ktoré ich bavi, inspiruje a provokuje a možno vie trochu vyprovokovať aj diváka? Režiséri zodpovedne odpovedali a rovnako zodpovedne chodia na každú inscenáciu v úlohe osvetľovačov a technického supportu. Vedeli ju teda porovnať s rôznymi inými reprizami. Zdá sa, že ide o zohruňú partiu ľudi s veľmi jasne formulovaným názorom a pritom celkom pri zemi, pri ktorej sa doveck vel'a dozvie a vel'a nasmeje.

Vedeli by ste nám priblížiť autora F.Racku a jeho hru Život a dielo? Ako stať sa k nej dostali, čo o autorovi vieme a nevieme v skutočnosti? Nebol Čechov so svojou Čajkovou dostatočný, alebo kde príti k tomu bodu zlomu?

Adam Pospišil: Šimon, kedy prišiel bod zlomu?

Šimon Stibrek: Tak my si rozhodne väzime Trepelovo dielo. A chceli sme si ho učiť i touto inscenáciou. Náš súbor má za seba niekoľko inscenácií a s výnimkou tej poslednej má väčšinu pomerne rovnaký rukopis. Teda vychádzame z klasických diel a autorov, ktorí sú známi, ale berieme si z nich to, čo nás zaujíma, zád sa nám relevantné, oslovuje nás a provokuje. Pridávame k tomu ďalších autorov, v tomto prípade Čapka. Ale už sme miešali aj Shakespearea s Harrym Potterom.

A. P.: Hovoríme tomu dramaturgiu témy. Nejde nám o klasické interpretačné divadlo v tom zmysle slova, že by sme zobražili klasický text a tento inscenovali. Snažíme sa nechať prehovoriť živú tému, ktorá rezonuje s našou generáciou, k tomu vytvárame ďalší komentár prostredníctvom iných textov, filmu, hudby.

Vojto Vávra: Cez ich spoločné menovatele.

Ako do tohto procesu skladania textov vstupujú herci? Pridu režiséri s hotovým

koncepciom a fixným textom a vy už môžete priniesť, iba ak pesničku o boklažánoch, alebo aj výnásate svoje postoje k téme?

V. V.: Je to rozličné od projektu k projektu. Náš súbor vznikal ešte na gymnáziu. A bolo to vo chvíli, keď sme sa my ako herci stretli s poetikou, ktorá je výsosne intelektuálna, na čo sme s dramafíkmi neboli pripravení. Takže spôsob práce na prevej inscenácií Fajdra beží o život bol taký, že chalani prišli s veľmi autoritativným textom, vo výsledku veľmi silným dramaturgickým konceptom, ktorý mohol hercov preváculovať, ale nestalo sa to. Ale bolo to direktívne divadlo. Práve F.Racek je záležitosť, ktorá príšla ako hotový a intelektuálne podchýtený text, ale od prevej čačky do premiéry a vlastne aj od premiéry do predstavenia na Scénickej žatve sa zásadne premenil. Aj myšia prekvapuje, aký živý je ten tvar. Plôch, ktoré majú potenciál rozvíjať sa a premieňať, je v inscenácii pomerne dosť, lenže rovnako aj tých, ktoré majú striknú a presnú plochu. Pekne to ilustruje živý hudobník inscenácií, ktorý má istý repertoár, ale má priestor pre improvizáciu. Sme založení na silnom dramaturgickom koncepte, s ktorým prídu režiséri, ale herec nie je nemý a preváculovaný.

Stretli ste sa s tým, že diváci milujú Čehova boli pohoršení? Prípadne v rámci otvorenosti formy na kare zo umelcom, zasihl zásad-

ne do diania na javisku aj divad? Boli aj bizarné reakcie?

A. P.: Tam je dôležité, či divák prijme to, že ide F.Racka a nie na Čehova, čo je možno klíčový moment pre čítanie inscenácie. I ked zásadná časť textov je práve Čechov. Streli sme sa samozrejme s tým, že je to patykar, arogantné divadlo a že to nemá s Čechovom nič spoločné. No nemá, resp. má - tému.

S. S.: Myslim si, že je to aj o nás. Keď máme dobrú energiu, dokážeme sa napojiť na hercov, a herci zas na divákov. Vtedy sa môže strhnúť aj tá časť publiku, ktorá bola najprv odolná. Ale keď to zoodhľa nám, tak sa môže stať, že aj divák, ktorý by to prijal, to nemusí akceptovať. A môže byť nespokojný a odchádzať s divnym pocitom. Myslim si, že čím je inscenácia vyhanejšia, tým majú reprízy stabilnejšiu úroveň. Stále znovu vymýšľame scénické riešenia tak, aby reagovalo na nový priestor.

V. V.: Je krásne vedieť, že na akejkoľvek scéne, či už v Prahe na domovskej, alebo na každom zájazde, je prítomnosť týchto ľudí zásadná (pozerať na režisérov). Šimon to aj svedčí. Ale je nutné vždy to trošku prerežírovať. Vždy je príjemné nakrútiť si spot s čítaním smysky nanovo tu v šatni, v Hronove v šatni... Zasadif to do rámu, ktorý máme, a ktorý niečo hovorí.

Miriam Kičiňová

PO STRNISKU (ZÁPUSKY Z DISKUSNOHO FORA)

Patrik Lančarič: Zahájime to...? Mirka Kičňová: Ale to nie je spisovné. P. L.: Ved' ja nehovorím nikdy spisovne. M. K.: Ved preto sa pýtam Elenky. Alena Lelková: Nie, nie je to spisovné... Elena Knopová: Tak to otvoríme... Povedzme, že sa aspoň tak tvárimo... Tomáš Hájek: To bude nejaký odporný čechizmus, to zahájime to...

František Zborník: Naštvali ste ma a to som ja vo vašom veku tiež zámerne robil. Šimon Stiborek: Diváci sa v niektorých scénoch strácali... F. Z.: To môžem potvrdiť!

Š. S.: Hovorili ste, že sme vás poslali do ríti na začiatku... My máme pocit, že divákov posielame do ríti až na konci.

Martin Timko: Tak ty máš Elenku rada takých iných filozofov. E. K.: Takých pozitívnejších. M. T.: Schopenhauera.

F. Z.: Ak sa do toho nedáte, tak budete v Českej republike stáť a hovoriť detskej riekanke...

Len tak... pre radosť...

Začne zvoníť mobil. Martin Timko vezme telefón: Sief volá... (Pozrie na Elenku a podáva jej telefón).

Elenka: Ale to nie je môj mobil.

P. L.: To nie je mobil nikoho z nás...

F. Z.: Niektorí z vás dokonca vedia aj spievať. Ale na konci sa ukáže, že nie všetci.

Zmatek nad zmatek

E. K.: ...Ja som rozmyšľala aj o tom, že som od základnej školy meotar ani nevidela.

F.Racek: Život a dielo

P. L.: ...Nemáme tu malé deti...? Spomenu som si na profesora Scherhaufera a jeho „piču z ryžu“. On hovoril: „Keď ja umrem, tak sa každý vynorí a bude hovoriť, čo a ako som robil, ale piču z ryžu budú vedieť, ako to bolo v skutočnosti.“ P. L.: Tiež som bol mladý umelec a mal som treplevovský syndróm, ktorý chce dať na frak a urobíť to gesto. Dnes som už skôr Trigorin, ktorý hovorí, však vlastne naočo sa vymedzoval, miesta je tu pre každého dosť.

Poézia

E. K.: ...Povedali, mi že nemám používať pojem recitácia, že sa to spája so základnou školou... E. K.: Nebolo vám dobre rozumieť, tak som sa začala zaoberať technickými vecami. A vy mi potom v čase ujedete o minútu ďalej. E. K.: Vy ste všetci javiskové typy, vás má to javisko rádo... Aj tých minulej. P. L.: ...Jej hlas sa utopil v Štúdiu. Tam sa to stráca a hľadá.

P. L.: Viď čo, my v Peziniku vyprávame o Nietzschem furt.

ZO ŽA(R)TEVNEJ ŠKATULKY

- Milí divadelníci, známi i neznámi, spomínam na najkrajšie obdobia, ktoré som prežívala vždy počas SŽ. Boli poučné, radosné, i odľahčujúce, ale vždy prínosné. Prajeme všetko dobré do ďalších ročníkov. Vaša Gabi Zajacová, t. č. dôchodkyňa

- Páčilo sa nám divadlo Len tak... pre radosť :-). Dami, Sofi, Mako

- Po včerajsku v stane mám pocit, že tu jebo vekový priemer. J. D.

- Otázka do vysielačky: Kde je Tánička?

Odpoveď z vysielačky: Išla cikaf. Z denníka manažéra

- Pusinky v stane boli top. neznámy

- Pre šťastných dvoch - nápis na dokonale poskladanom mini balíčku s dvoma dôležitými tabletami, o ktoré niekoľkokrát nástojučivo žiadali poníčení členovia redakcie

Mne by sa nechcelo

TÁPANIE V HISTÓRII

Prvýkrát vyziel divadelný festník na žatve v roku 1966. Chápeť 1966! Akože ktož Však to hádam ešte sádzali a hľáčili na Gutenbergovej tlačiarne.

Alebo tu mali partie mnichov z Kláštora pod Znievom, ktorí po nocach pri svetle sviečok prepisovali 50 kópií. No, mne by sa nechcelo. To sa vtedy nikto neodvážil odovzdať 5-stranovú recenziu ako do kedu. Možno tu mali na brigáde mladé stenografsky, ktoré po nocach klepalí kopie na písacích strojoch cez kopirovací papier.

To musel byť taký randál, že to bolo až do Vrútok počuť. A my sme dnes takí rozmaznani, že nás tu v sobotu skoro žiahalo, keď sme nevedeli dve hodiny nastaviť tlačiareň.

Ale stenografsky nadávali, že zatiaľ, čo sa ostatní zabávajú v stane, ony stenajú nad festníkom. Takže museli vymeniť aj ich. Možno to vtedy robili tak, ako sme to chceli robíť my, keď to už vyzerala, že v sobotu ani nevyjdeme - postavil Mirku Kičňovú do vestibulu, aby nahlas čítala z notebooku celý festník dookola. Iba o fotky by ste boli ukrá-

tení. Dúfam, že na strom ročníku žatvy to už bude celé naopak. že si len tak budem sedieť na predstavení a nejaké zariadenie bude rovno písat kritiku, podľa toho, čo si počas predstavenia myslím.

A vždy, keď žmurknem, tak urobí fotku. Aj keď je možné, že v mojom prípade by bolo na harddisku viac fotiek Róberty ako predstavenia.

**Mgr. ťart. Gabriel Žirká
teatrológ v zálohe**

ZÁTIŠIA S VENUŠOU...

Zátvorník v zátvorkách

ZÁTVORNÍK

Dostihla ma karma. Po minulé roky som trápila žfredaktora Sama Trnku, keď som mu vždy na poslednú chvíľu úchytkom posielala texty do žurnálov. Tento rok sa karta obrátila a ja som zakúšila prikoria žfredaktorskej roboty na vlastnej koži.

Začalo sa to zhurta – hned v prvý deň grafikovi Michalovi padol grafický softvér a nevedel sa pozviechať. Počítač našej jazykovej redaktorky si sám seba pomýnil s helikoptérou a namiesto toho, aby sa pripojil na internet, vrčal na nás a odmietał spolupracovať. Lomcovali mnou obavy, že nebude dosť textu, napokon sme s Michalom bol po boku zmenšovali písmo a potili sa nad stípkami, ktoré sme chceli do chýnikov vtesnať. A keď bolo prvé číslo už konečne v tlači, kopirka vytvrala odmietať tlačif (história sa opakuje, viď heštegy Lenice Dzadikovej v druhom

číle), nepomáhalo láskavé dohováranie ani radikálne vypnúť-zapnúť. Číslo jedno sa skladalo inak ako číslo dva. Texty do tretieho čísla som pre grafika chystala niekde na trase MT-BÁ a tento záverník pišeš v lietadle a z okienka hľadím namiesto na Martinské hole na vrcholky talianskych Álp, lebo som omylom zarezervovala letenky na rodinnú dovolenkú na dátum pred skončením festivalu.

Napriek tomu práve držíte v rukách štvrté číslo chýnika. Aj keď naši redaktori večer padli únavou, vždy ráno povstali z popola (spod periny/spod stola v stene/redakčného divánu) a pustili sa do práce. Dokonca sme mali výdatnú výpomoc Matheja, ktorý posielal články o 03:43 nadránom, a Gabrieja, ktorý písal aj počas toho, ako čosi točil pre televíziu. Náš grafik si kvôli nám zadovážil nový grafický program a meškal na stretnutie

so svojím šéfom. Naša jazyková redaktorka zvládla opraviť Gabriejovu gramatiku a vlastnoručne skladala festníky, aby sme ich mali hotové čím skôr. Organizačné zložky sa starali o naše bruchá i hrdlá, porotcovia dodávali texty včas, tvorcovia ochotne znášali mediálnu pozornosť a čítali čítať.

Aj 95. ročník Scénickej žatvy nám ukázal, aké dôležité je každé malé teliesko v súkose redakčného mechanizmu, ale aj v mechanizme divadelnej inscenácie či divadelného festivalu. Keď sa nejaké teliesko pokazí, celá mašinéria sa zaseknne, prestane správne fungovať. Ďakujem preto všetkým, ktorí dávajú do pohybu tohto Golema a prejem nám, aby aj budúci rok fungoval bez (zásadných) zaseknutí!

Dožatenia v auguste 2018!

Martina Mašlárová

ČITANIE PRE DIVADELNE MEDZIAKTIE / uterok 29. august 2017

SCÉNICKÁ ŽATVA

BRAFČOVE MEDAILÓNKY

Aj stan treba zatvoriť'

Po tom, čo žatva naplnila naše srdcia aj duše umením, bol včera konečná naplnený aj stan. Predsa len to bola posledná noc, ktorú sme v ňom mohli stráviť, tak nebudeme sedieť na izbe. Štartovali sme na drsnú nôtu. Hudbou len pre silné žalúdky a to hip-hopom v podaní divadelného súboru effecteD zo Senca s divadlom „poézie“ Toto je... Tí nám ukázali mashup toho najlepšieho, čo sa na slovenskej rapovej scéne za posledné roky urodilo. A nielen inscenátori, ale aj diváci si kládli otázku: Je toto poézia?

Herci nám rovno odpovedali textom od Momys - Mám plnú hlavu stračiek. Pretože hip-hoperi na Slovensku sa vo svojich textoch bud' potrebujú pochváliť tým, čo v živote dokázali, alebo chcú hecnúť mladých, aby si tiež išli za svojím. Občas máš teda pocit, že ani nepočúvaš rapové texty, ale že ti niekoľko čítaviek citáty z facebookového profilu Mojseja alebo Jakubca. No Tupac sa chudák v hrobe obracia. Čo obracial On

tani rotuje ako ventilátor. Ako raz skonštoval Peťo Gártner: „Tento slovenský hip-hop, to je väčší fašizmus ako Pošta pre teba!“ A popri tom, ako sme sa všetci spoločne zabávali na paródií prednesu hip-hopových textov, že na paródií paródie, nám všetkým občas stislo kakáč. Že toto je hudba, ktorú počúva dnešná mládež. Že toto sú ich idoly a tieto choré myšlienky im vo svojej poézii hľačia do hlavy. A potom sa nestiháš čudovať, keď na deň deťi pride pre TV JOJ vystupovať Patrik a rodičia sa nečinne pozerajú ako ich ratolesti spievajú rebrén „Ty vyje...ná zlatokopka“ za neho.

O zábave sa večer starala kapela Lady Jane, ktorá prvé dve polohy hrala viac na počúvanie ako do tanca. Potom však využila, že v žatvnoch sa ukrýva rocková duša a keďže predtým počúvali hip-hopovú poéziu potrebujú si zahŕňať vlastní. Prvý tanecný pár večera by si podľa mňa nikto neodvážil tipnúť. Martin Timko a Alena Lelková - And nothing else matters. A potom to už roztrhali aj bebčania

a ukázali, že nevedia len hrať, ale aj tancovať jak páni. Nakoniec si Lady Jane získala celý stan a ten si vykričal asú ó pridavkov. A dokonca mi zahráli aj Roxette a tým si získali moje kritické srdce v zálohe.

Záver patril Ondrovi, ktorý začal Dža Trička. Hudobná dramaturgia bola jednoduchá - hráme na želanie. Čo si kto popytal, na to sme si trslí. Nemiestny Gangnam style. A na záver mi niekto ešte aj oblieal zápisník borovičkou, čím mocný Liehova posvätil všetky moje slová. Tak som to potiahol túto noc až do rána, aby som skontroloval, či stan dobre zatvorili. Tak sa držte. Zažúrujeme vas o rok.

braf

Z ARCHÍVU O ŽATVE

Divadelné hry písal bolo prvou zbožnou túžbou môjho srdca. I napísal som r. 1897 „Ženský zákon“ a ten na súbehu prepadol.

Prvý, veľký, význačný moment!

Napísal som hru „Matka“ a s ňou na súbehu prepadol.

Moment.

Napísal som „Nový život“. Súbehu nebolo, neprepadol som. Turčiansko-sv.martinský Spevokol hru zahral, ale kus zazdel sa kritike i obecenstvu nemravným. Prepadol.

Moment.

Napísal som „Tmu“ a poslal tejži Amerike a zas prepadol.

Moment.

Napísal som „Hriech“ a nehrali to na Slovensku. Bol asi tiež nemravný.

Moment.

Napísal som „Smrť Ďurka Langsfelde“, poslal na súbeh a len-ten že som neprepadol. Siedmy moment.

I hlavných hriechov je len sedem. Mal som teda prestrof a viac nehráť. Ale už kto sa valí dolu kopcom, hoci pomaským, fažko sa mu zastaví. Pokúšam sa teda ďalej, že azda len odčinim, čo som napáchal, a udržím sa aspoň na úpatí.

Jozef Gregor Tajovský, Elán I, č. 3, str. 4,
Odtlačené s podtitulom: „Mladým autorom do pamätnika.“

POZVANIE na KULTÚRU UTOROK 29. augusta

13:30 – 14:30 DO Strojár – Tvorivé divadelné dielne – prezentácia

15:00 – 15:30 / Štúdio SKD – Divadelný súbor Pogácsakedvelöök (Komárno) – BOLO RAZ JEDNO REPNIŠKO / VOLT EGYSZER EGY RÉPAFÖLD, autor a režia: Róbert Laboda

16:00 – 17:30 / Národný dom – UKONČENIE SCÉNICKEJ ŽATVY 2017 – Divadelná skupina DISK (Trnavo) – CONTINUO HOMMAGE À MILAN BREŽÁK (18+), režia: Blažo Uhlár

DRUHÉ
CILLEROVO OKNO

Scénické vinobranie podporuje

ELESKO

Vydáva Národné osvetové centrum v Bratislavе pre vnútornú potrebu v počte kusov 200. Redakčné teleso oficiálne: Martina Mašlárová (ne/zodpovedná redaktorka), Miloslav Juráni, Miriam Kičiňová a Miroslava Švoňová Redakčné posily: Gabriel Žifčák (teatrológ v zálohe), Mathej Thomka (pišúcíspíci) Korektorka: Zuzana Račková Grafika a založenie: Michal Badín Foto: René Miko Tlač: Národné osvetové centrum

ČITANIE PRE DIVADELNÉ MEDZIAKTIE / utorok 29. august 2017

SCÉNICKÁ ŽATVA
2017